

Oversigt

over

Dansk geologisk Forenings Møder og Ekskursioner fra 1. November 1924 til 31. December 1925.

Mødet den 3. November 1924.

Hr. Niels Nielsen gav en Beretning om en geologisk Undersøgelse paa Island i Sommeren 1924 og illustrerede den med Lysbilleder og levende Billeder af hede Kilder m. m.

Mødet den 24. November 1924.

Hr. S. A. Andersen talte om Grænsen for den sidste Nedisning i Sønderjylland, samt fremsatte nogle Bemærkninger om Afsmeltningens Forløb.

Foredragsholderen gav først en kort Oversigt over den vigtigste Litteratur. I 1897 lægger GOTTSCHÉ (i »Die Endmoränen«) et Endemorænestrøg gennem Østlesvig, som dog ikke skal være Grænsen for den sidste Nedisning. I 1907 fortsætter N. V. USSING paa Grundlag af disse Angivelser og Kortstudier sin midtjydske Israndslinie ned gennem Sønderjylland (Om Floddale og Randmoræner i Jylland). Denne Linie ligger mod Nord noget Øst for den af Foredragsholderen fulgte, men falder sydligere sammen med den. Den trækkes fra Skodborghus over Jels og Vojens til Vest for Øster Løgum.

STRUCK tager i 1909 Afstand fra Eftersøgningen af Endemoræner og gør opmærksom paa, at GOTTSCHÉ'S Endemorænestrøg er sammensat af Stykker af forskellig Alder. WOLDSTEDT (1913 og 23) foretrækker en Endemoræne for en Terraingrænse og lægger en i store Træk retlinet nord-syd-gaaende Fortsættelse af den USSING'ske Linie, som Tidspunktet for de store Hedesletter's Danelse.

For at finde Grænsen for den sidste Nedisning, som maa ligge Øst for Brørup, er det nødvendigt at opgive Eftersøgningen af Endemoræner til Fordel for Terraingrænser. Man skal da søge

Grænsen mellem det gamle Landskab og det unge, hvis karakteristiske Forskel for nylig er fremhævet af VICTOR MADSEN i »Terrainformerne paa Skovbjerg Bakke« (Medd. Dansk geol. Foren. Bd. 6. Nr. 5).

Ved Eftersøgningen af Grænsen havde Foredragsholderen da sat sig som sin Opgave at finde, hvor langt mod Vest man kunde spore Dødisen i Hedesletterne, enten som indsunkne, kuperede Landskaber eller som isolerede, afløbsløse Lavninger. Paa Bakkeøerne er paa tilsvarende Maade søgt Grænsen mellem det store, vestjydske, overfladedrænerede og affladede Landskab og det urolige, smaaformede østjydske Landskab, ligeledes med afløbsløse Lavninger. At disse to analoge Fremgangsmaader kan supplere hinanden og i Fællesskab fremskaffe en continuert regelmæssig Linie hele Sønderjylland igennem, skulde være en Garanti for begge Synspunkters Brugbarhed*).

Derefter gennemgik Foredragsholderen de enkelte Iagttagelser, hvorpaa Linien var baseret og sluttede med nogle Bemærkninger om Afsmeltningens Forløb.

I den paafølgende Diskussion deltog d'Herr. V. MILTHERS, JOH. REUMERT og VICTOR MADSEN.

Hr. Milthers kunde ikke tiltræde den af Foredragsholderen fremsatte Anskuelse, eftersom den Grænselinje, han mente at have paavist, vilde gaa paa langs gennem det af MILTHERS paaviste Strøg rigt paa skaanske Basaltblokke, der fra Egnen Ø. f. Brørup løber ned over Kjøbenhoved, Jels og videre mod S. Ø. Hvad enten man vil opfatte dette Strøg som tilhørende næstsidste Istid eller — som MILTHERS — betragte det som dannet tæt indenfor Ydergrænsen af den sidste Nedisning, saa maatte man absolut opfatte det som en Helhed, der ikke kunde længdedeles af nogen Ydergrænse for en særlig Nedisning.

Mødet den 9. December 1924.

Hr. H. Ødum gav et Referat af P. E. MÜLLER: De jydskes Hedesletters Naturhistorie (med særligt Henblik paa Hedesletternes senglaciale Historie). Se »Naturens Verden« for Maj 1925.

Mødet den 15. December 1924.

Hr. J. P. J. Ravn talte om Fosforitlaget ved Madsegrav. Resultaterne af Undersøgelserne er trykte i J. P. J. RAVN, 1925: Det cenomane Basalkonglomerat paa Bornholm. D. G. U. II. Række Nr. 42.

Hr. Victor Madsen gav en Meddelelse om Vesuvs Udbrud 1906 og dens efterfølgende Virksomhed.

*) Samme Fremgangsmaade har C. GAGEL anvendt i »Die letzte, grosse Phase der diluvialen Vergletscherung Norddeutschlands«. Geol. Rundsch. Bd. 6. 1915. pg. 49 ff. (især pg. 55).